

Західноукраїнська організація

“Центр правничих ініціатив”

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА:
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

18–19 листопада 2016 р.

Львів

УДК 340(063)

ББК 67я43

П 68

- П 68 **Правові системи суспільства: сучасні проблеми та перспективи розвитку:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 18–19 листопада 2016 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2016. – 140 с.

Видається в авторській редакції. Оргкомітет конференції не завжди поділяє думки учасників.

УДК 340(063)
ББК 67я43

Література:

1. Ольхова А. В. Поняття «дитина» у міжнародному гуманітарному праві / А. В. Ольхова // Часопис Академії адвокатури України. – 2012. – № 4 (17). – С. 1–6.
2. Комплексна стратегія проти насильства. Керівні принципи політики Ради Європи щодо комплексних національних стратегій із захисту дітей від насильства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.coe.int/t/dg3/children/News/Guidelines/Recommendation%20CM%20protection%20of%20children%20_UKR_BD.pdf
3. Стратегія Ради Європи щодо прав дитини (2012-2015 pp.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.shag.com.ua/programa-radi-uevropi-buduemo-uevropu-dlya-ditej-ta-razom-z-d.html>

Нітченко А. Г.

*кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права*

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Чернігівського національного технологічного університету
м. Чернігів, Україна

ВІЛЬНИЙ РУХ ТОВАРІВ ЯК ОСНОВНА СВОБОДА ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЄС

Ідея щодо створення єдиного ринку на теренах держав-членів була і залишається основоположною в європейській економічній інтеграції. Такий ринок, на думку засновників Європейського Союзу (далі – ЄС) має будуватися за допомогою наступних основних елементів: вільного руху товарів, осіб, послуг та капіталів. Особливе значення в цьому процесі належить вільному руху товарів.

Під поняттям «товар» розуміється продукція, яка має або може мати грошовий еквівалент, незалежно від країни походження, та може бути об'єктом торговельних операцій. На практиці зазначене поняття вживається рівнозначно з терміном «продукти».

Вільний рух товарів як і інші економічні чинники забезпечується правовою системою ЄС через так зване «негативне» регулювання, тобто через заборону встановлювати обмеження на шляху руху цих чинників.

Зокрема, вільний рух товарів забезпечується наступними принципами:

- 1) заборону кількісних обмежень та дій їм еквівалентних на імпорт та експорт товарів;
- 2) взаємним визнанням контролю якості та стандартів;
- 3) усуненням митних бар'єрів;
- 4) усуненням протекціонізму та дискримінаційного внутрішнього оподаткування.

Стосовно вільного руху товарів розрізняють два види обмежень: тарифно-податкові та кількісні. Щодо тарифно-податкових обмежень, то треба зазначити, що основою для вільного руху товарів в межах європейського інтеграційного простору стали єдиний митний тариф та митний союз. Зокрема, митний союз передбачає створення єдиної митної території на якій скасовано мита та збори (будь-який платіж), що мають еквівалентну митам дію. Єдиним митним тарифом запроваджено єдині ставки мита при ввезенні товарів ззовні меж ЄС до будь якої країни ЄС. Причому, на товари з інших країн, коли вони законно потрапляють на ринок будь-якої з держав-членів ЄС, поширюються всі свободи внутрішнього ринку ЄС.

Слід наголосити, що скасування мит та еквівалентних митам зборів, тобто «прикордонних» платежів, не перешкоджає застосуванню внутрішніх податків і зборів, встановлених національними законодавствами тих країн-членів ЄС, до яких ввозяться товари [1, с. 11]. Збори, що мають еквівалентну митам дію не допускаються взагалі, а внутрішні податки допускаються, хоча і на недискримінаційній основі. Поняття «внутрішні податки» роз'яснено Судом ЄС як частина загальної системи внутрішніх податків, які систематично застосовуються до певних категорій товарів відповідно до об'єктивних критеріїв незалежно від країни походження товарів.

Практикою Суду ЄС встановлено деякі винятки щодо зборів, які справляються тільки через зручність такого справляння саме при перетині державного кордону, але по суті не є платою за власне перетин кордону. За умови їх справляння на недискримінаційній основі у розмірі фактичної вартості обсягу наданих послуг, вони не розглядаються як збори, що мають еквівалентну митам дію.

При вирішенні на практиці питань дискримінації, подібність товарів визначається близькістю статистичної характеристики товарів у Комбінованій номенклатурі товарів ЄС і взаємозамінністю, з точки зору споживачів. Крім дискримінації подібних товарів (які є або частково або опосередковано або потенційно конкуруючими щодо товарів, що ввозяться з інших країн-членів ЄС) не допускається опосередкований захист через внутрішні податки інших товарів. Захист здійснюється через певні внутрішні податки або через систему внутрішнього оподаткування, що є протекціоністською [1, с. 12].

При експорті товарів до іншої держави-члена ЄС звільненню від сплати експортером та відшкодуванню експортерів підлягають податки з обороту, акцизні збори та інші види непрямих податків. Інші обов'язкові платежі при експорті можуть відшкодовуватися, а компенсаційні платежі (компенсаційні мита) при імпорті можуть справлятися лише як тимчасовий захід. При цьому відшкодування будь-яких внутрішніх податків при експорті товарів не може перевищувати розмір внутрішнього оподаткування, яке прямо чи опосередковано справлялося щодо цих товарів.

Що ж стосується кількісних обмежень, то треба зазначити, що кількісні обмеження на імпорт та експорт у торгівлі між державами-членами та інші заходи еквівалентної дії заборонені. Під кількісними обмеженнями розуміється безпосереднє чи опосередковане встановлення граничної кількості чи вартості імпорту чи експорту товарів за певний період стосовно певних чи всіх країн, стосовно будь-яких товарів, у вигляді квот, «меж», лімітів тощо. Заходами еквівалентної дії вважаються будь-які нормативні правила, адміністративні дії (бездіяльність) або дії приватних осіб [1, с. 13].

Отже, у ЄС існують фіскальні та не фіскальні перешкоди вільному руху товарів. Фіскальні включають мита та збори, що мають еквівалентний ефект і дискримінаційне оподаткування, а не фіскальні – кількісні обмеження, заходи, що мають еквівалентний ефект і деякі торговельні приписи.

Свобода вільного руху товарів у ЄС передбачає: заснування митного союзу; усунення дискримінаційного оподаткування товарів, що були випущені в інших державах-членах ЄС; скасування кількісних обмежень у торгівлі між державами-членами та всіх інших заходів, що мають еквівалентний ефект [2, с. 76].

Можна стверджувати, що свобода руху товарів стала тим фактором, який надав найбільший поштовх для формування внутрішнього ринку ЄС.

Література:

1. Право Європейського Союзу. Особлива частина: [навч. посіб.] / За ред. М.Р.Аракеяна, О.К.Вишнякова. – К.: Істина, 2010. – 528 с.
 2. Право Європейського Союзу: [навч. посіб.] / За ред. Р.А.Петрова. – [4-те видання]. – К.: Істина, 2011. – 376 с.
-